

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri Fødevarestyrelsen

KONTOR FOR ERNÆRING

03.01.08

J.nr.: 2007-20-261-01634/JETJ/ELMO

Notat om

Status på "GDA-mærkning" og et fælles nordisk ernæringsmærke

Fødevareministeren er af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri anmodet om at oversende et notat om status på GDA-ernæringsmærkningsordning (guideline daily amount), samt status på den nordiske ernæringsmærkningsmodel. Følgende notat gennemgår status.

I. Status vedr. GDA

CIAA's forslag om en bedre mærkning

CIAA (Fødevareindustrien i EU) har i foråret 2007 lanceret en anbefaling om, hvorledes fødevareindustrien kan bidrage til at fremme et sundere valg af fødevarer gennem den mærkning, den benytter på fødevarer. GDA-oplysninger (Guideline Daily Amounts – Anbefalet Daglig Mængde) indgår i CIAA's anbefalinger vedrørende en bedre mærkning. CIAA's anbefaling vedrører ernæringsoplysninger på både bagsiden og forsiden af produkterne.

På bagsiden af fødevareprodukterne (næringsdeklarationen) foreslås 3 elementer:

- (1) Liste over næringsstoffer, der omfatter energi (kalorier), protein, kulhydrater, sukker, fedt, mættet fedt og kostfibre.
- (2) Næringsstofoplysninger pr. portion, som et supplement til det nuværende krav om oplysninger pr. 100g /100ml
- (3) GDA-oplysninger for energiindhold og 4 næringsstoffer, der vurderes vigtige set fra et folkesundheds perspektiv: fedt, mættet fedt, sukker og salt

På forsiden af produkterne foreslås:

- (4) Oplysning om kalorier pr. portion og i procent af GDA - idet det er en option, også at give tilsvarende oplysninger for sukker, fedt, mættet fedt og salt.

CIAA's mærkningsmodel støttes navnlig af 13 globale fødevarevirksomheder¹, som gradvist er gået i gang med at implementere mærkningen i EU. Fødevarestyrelsen ligger ikke inde med præcise oplysninger om, hvor udbredt mærkningen er i EU-landene. Anvendelsen af GDA-oplysninger er dog udbredt i Storbritannien. Der er i Danmark observeret enkelte eksempler på produkter, der benytter mærkningen.

---

¹ Heriblandt Coca-Cola, Kellogg, Kraft Foods, PepsiCo, Groupe Danone, Unilever og Nestlé.

II. Status vedr. nordisk ernæringsmærkning

Den 1. juni 2007 opfordrede Folketinget Familie- og forbrugerministeren til at tage kontakt til sine nordiske kolleger med henblik på, at der på nordisk plan indføres en fælles, frivillig ernæringsmærkning med udgangspunkt i principperne i »Spis Mest«-mærket.

I et brev af 3. august 2007 har Familie- og forbrugerministeren orienteret sine nordiske ministerkollegaer, om det danske ønske. Som opfølgning herpå er der i løbet af efteråret afholdt møder mellem Fødevarestyrelsen og dens søsterorganisationer i Norge og Sverige. Island og Finland har ikke ønsket at indgå i nærmere drøftelser om et fælles nordisk ernæringsmærke.

Sverige har udvist stor interesse i at udvikle det svenske nøglehulsmærke til et fælles nordisk ernæringsmærke. Norge har gerne ville deltage i udviklingen af en fælles nordisk ordning, idet man på grund af en igangværende national proces ikke med sikkerhed vil kunne indgå i en endelig aftale. Der vil formentlig først i løbet af foråret 2008 kunne foreligge en afklaring i forhold til Norges deltagelse i en fælles nordisk ernæringsmærkningsordning.

Grundlaget for drøftelserne om etableringen af et fælles nordisk ernæringsmærke har været, at en fælles ordning vil:

- 1) benytte det svenske nøglehulssymbol,
- 2) være baseret på den eksisterende svenske ordning (der benytter de samme principper, som i det danske ”Spis Mest” mærke), og som udgangspunkt vil skulle, og på
- 3) kort sigt vil benytte de eksisterende produktgrupper og kriterier i nøglehulsordningen, idet der dog kan blive tale om mindre justeringer.

Der vil nu i de 3 lande skulle indhentes det nødvendige politiske mandat til at kunne indgå en aftale. Fødevarestyrelsen har den 3. december 2007 holdt møde med Forbrugerrådet, og den 6. december 2007 med fødevarerhvervet og detailhandlen. På disse møder er interessenterne orienteret om det overordnede indhold i en evt. aftale med Sverige og Norge (en orientering der svarer til indholdet i dette notat). Derudover er interessenterne i detalje blevet orienteret om resultaterne af de drøftelser, der har været med Norge og Sverige om produktgrupper og kriterier i et fælles nordisk ernæringsmærke.

Indholdet i udkast til aftale om nordisk ernæringsmærkning

Sverige har udarbejdet et udkast til aftale, som første gang er drøftet ved telefonmødet den 19. november 2007. Direktørerne har på et overordnet plan erklæret sig enige i indholdet.

Aftaleformen

Samarbejdet om anvendelsen af ernæringsmærket foreslås at ske indenfor rammerne af en aftale, som Sverige tilbyder de øvrige nordiske lande at tiltræde. Aftalen er en åben aftale, som de andre nordiske lande frit kan tiltræde og forlade. Det svenske myndigheder forpligter sig til ikke at fratræde aftalen med mindre der er ekstraordinære grunde hertil. Aftaleparterne er de enkelte landes respektive levnedsmiddelmyndigheder. Der foreligger mulighed for, at aftalen kan udvides til at omfatte lande uden for Norden.

Tiltrædelse af grundprincipper

De lande, der tiltræder aftalen, skal tilslutte sig og acceptere de helt overordnede grundprincipper i mærkningsordningen – nemlig at ordningen:

- tager sit afsæt i de nordiske næringsstofanbefalinger
- fremhæver det bedste valg indenfor produktgrupper, der ikke er meget energitætte eller næringsstoffattige
- benytter et grafisk symbol, som ikke kan ændres (nøglehulsmærket).

Beslutningsform

Efter tiltrædelsen af aftalen får den tiltrædende part ligeværdig indflydelse på den fremtidige udvikling af ordningen, idet alle beslutninger herom træffes ved enstemmighed. Inddragelsen af interessenter håndteres nationalt, idet der efter behov vil kunne afholdes fælles konferencer om den fremtidige udvikling af ordningen.

Samarbejde

Der lægges op til, at parterne samarbejder i spørgsmål vedrørende lanceringen af nøglehullet, kriterier, vejledninger, information til ulige målgrupper, opfølgning og principper for kontrol. Dette samarbejde forankres i en embedsmandsgruppe. Den nærmere indhold i dette samarbejde vil blive fastlagt i en særskilt aftale.

Produktgrupper og kriterier

De drøftelser, der har været om revidering af de eksisterende produktgrupper og kriterier i nøglehulsmærket, har været særdeles frugtbare. Der er således opnået enighed om alle justeringer, der kan komme på tale på kort sigt, ligesom der er enighed om, hvilke emner det kan være relevant at tage op i forbindelse med en senere revision af kriterierne.

Høring i de enkelte lande

Sverige ønsker at gennemføre en national høringsproces i de første måneder af 2008, om de justeringer i produktgrupper og kriterier, der er drøftet mellem Norge, Sverige og Danmark. En lignende høringsproces gennemføres i Danmark i samme periode, såfremt der er politisk opbakning til deltagelsen i et fælles nordisk ernæringsmærke. Efter gennemførelsen af høringen vil der kunne træffes endelig beslutning om produktgrupper og kriterier. Disse nye produktgrupper og kriterier vil skulle indskrives i de nationale regler om ernæringsmærkning og notificeres i EU. Det er hensigten, at de nye produktgrupper og kriterier notificeres i marts 2008.

Nationale overgangsperioder

Det kan besluttes, at nøglehullet i en overgangsperiode ikke kan anvendes på udvalgte produktgrupper i Danmark. Det kunne være relevant, hvis det nordiske ernæringsmærke lanceres i Danmark inden de nye kriterier og produktgrupper er på plads. Det vil endvidere være muligt at etablere overgangsperioder fra kriterier i udvalgte produktgrupper, også efter de nye

kriterier er notificeret. Det vil kunne være relevant i enkelte produktgrupper, hvor kriterierne er for skrappe, set ift. produktudvalget på det danske marked.

Udeståender

Der er ikke nogen væsentlige udeståender for så vidt angår indholdet i selve aftaleudkastet. Der udestår udarbejdelsen af en særskilt aftale, der nærmere beskriver det løbende samarbejde i spørgsmål vedrørende lanceringen af nøglehullet, kriterier, vejledninger, information til ulige målgrupper, opfølgning og principper for kontrol. Det er aftalt, at Sverige i løbet af december udsender et udkast til en aftale om det løbende samarbejde, som herefter vil skulle drøftes på embedsmandsplan. Produktgrupper og kriterier vil også i løbet af januar 2008 blive drøftet på embedsmandsplan.

Notifikation af ernæringsmærkning i Danmark

Det fremgår af anprisningsforordningens artikel 28, stk. 4, at medlemsstaterne senest den 31. januar 2008, skal give Kommissionen meddelelse om nationale ordninger, der anvendes og er udmøntet i nationale bestemmelser eller regler. Danmark vil inden fristen notificere spismestmærket, som allerede er notificeret i henhold til reglerne i det indre marked. Hvis der træffes beslutning om anvendelsen af nøglehullet i Danmark, som led i etableringen af en fælles nordisk ernæringsmærkning, vil en bekendtgørelse herom skulle notificeres i EU, både i henhold til reglerne for det indre marked og i henhold til reglerne i anprisningsforordningen.

Hvornår vil et nordisk ernæringsmærke kunne lanceres?

Hvis der er politisk opbakning til, at Danmark deltager i etableringen af et fælles nordisk ernæringsmærke vil et realistisk bud på et lanceringstidspunkt lyde på oktober/november 2008.

Det må således påregnes, at der vil skulle gå 6 måneder fra EU-notifikationen og frem til de notificerede regler kan træde i kraft. Selvom det skulle besluttes at notificere anvendelsen i Danmark af et fælles nordisk mærke allerede i januar 2008, vil de nye produktgrupper og kriterier, først blive notificeret i marts 2008.